

Say?sal Yetkinlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Say?sal Yetkinlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30042>

Özet

Say?sal Yetkinlik Ölçe?i, üniversite ö?rencilerinin say?sal teknolojilere yönelik yetkinlik düzeylerini, fark?ndal?klar?n? ve motivasyonlar?n? ölçmek amacıyla 2010 y?l?nda geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Ölçek, dört temel alt boyuttan olumakta olup, toplamda 45 madde içermektedir. Bu alt boyutlar; **Fark?ndal?k**, **Motivasyon**, **Teknik Eri?im** ve **Yetkinlik** olarak adlandırılmıtır. Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? titizlikle yürütülmüştür.

Ölçek, kat?l?mc?lar?n maddelere ne ölçüde kat?ld??n? belirlemek üzere 7'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanmaktadır. Yapılan çal??malar, ölçe?in üniversite ö?rencileri ba?lam?nda say?sal yetkinli?i ölçmek için güçlü yap?sal geçerli?e ve yüksek iç tutarlı?a sahip oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Say?sal Yetkinlik, Dijital Okuryazarlık, Üniversite Ö?rencileri, Faktör Analizi, Psikometrik Ölçek Geli?tirme, Say?sal Yetkinlik, Motivasyon.

Yazarlar

Buket Akkoyunlu, M. Yasin Soylu, Meral Ça?lar

Amaç

Say?sal Yetkinlik Ölçe?i'nin temel amacı, yüksekö?retim kurumlar?nda ö?renim gören ö?rencilerin say?sal teknolojileri kullanma, anlama ve bunlara eri?im sa?lama konusundaki genel yetkinlik düzeylerini ölçmektir. Bu amaçla, ölçek, ö?rencilerin **giri?imcilik** ve **teknoloji kullan?m?** gibi kritik alanlardaki yeterliliklerini de?erlendirmeye odaklanmıtır.

Ölçek, özellikle e?itim ara?t?rmac?lar? ve politika yap?c?lar için ö?rencilerin say?sal yetkinliklerindeki güçlü ve zayıf yönleri belirlemede kritik bir rol oynamaktadır. Elde edilen veriler, e?itim programlar?n?n ve müfredat?n say?sal ça??n gerekliliklerine uygun olarak yeniden düzenlenmesine olanak tan?maktadır.

Yap?

Ölçek, üniversite ö?rencilerinin say?sal yetkinli?ini dört farklı ancak birbiriyle ili?kili boyutta ele alan çok boyutlu bir yapı? ölçmektedir. Bu boyutlar, bireyin teknolojiye kar?? tutumunu, eri?im imkanlar?n? ve pratik becerilerini kapsamaktadır.

Fark?ndal?k: Say?sal teknolojilerin önemini ve kariyer ba?ar?s? için gereklili?ini anlama düzeyini

ölçer (9 madde).

Motivasyon: Bireyin say?sal teknolojileri kullanma ve bu alanda kendini geli?tirme konusundaki inanc?n? ve isteklili?ini ölçer (10 madde).

Teknik Eri?im: Yeni teknolojilere duyulan ilgiyi, onlar? deneme ve kullanma hevesini ve teknik eri?im kolayl???n? ölçer (10 madde).

Yetkinlik: Bireyin web kaynaklar?n? de?erlendirme ve say?sal görevleri yerine getirme gibi pratik becerilerini ölçer (16 madde).

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal???malar? iki ana ba?l?k alt?nda toplanm???r: kapsam geçerli?i ve yap? geçerli?i. **Kapsam geçerli?i** için, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? ne derece temsil etti?ini belirlemek amacıyla uzman görüş?lerine ba?vurulmu? ve uzman kan?lar?n?n yeterli oldu?u sonucuna var?lm???r. Bu süreç, ölçme arac?n?n hedeflenen amaca hizmet etti?ini göstermi?tir.

Ölçe?in **yap? geçerli?i** ise, ölççe?in teorik olarak öngörülen boyutlar?n? empirik olarak do?rulamak amacıyla Faktör Analizi kullan?larak incelenmi?tir. Faktör Analizi sonuçlar?, ölççe?in dört boyutlu yap?s?n? desteklemi? ve her bir boyutun içerdi?i maddelerin uygunlu?unu belirlemi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık güvenilirli?i, Cronbach Alfa katsay?lar? hesaplanarak analiz edilmi?tir. Elde edilen bulgular, ölççe?in genel olarak yüksek bir iç tutarlılı?a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçe?in tamam? için **Cronbach Alfa katsay?s?: 0.86**

Fark?ndalık alt boyutu için **Cronbach Alfa katsay?s?: 0.94**

Motivasyon alt boyutu için **Cronbach Alfa katsay?s?: 0.84**

Teknik Eri?im alt boyutu için **Cronbach Alfa katsay?s?: 0.78**

Yetkinlik alt boyutu için **Cronbach Alfa katsay?s?: 0.81**

Tüm alt boyutlar?n ve ölççe?in genelinin 0.70 üzerindeki Cronbach Alfa katsay?lar?, Say?sal Yetkinlik Ölçe?i'nin güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, yap? geçerli?ini sa?lamak amacıyla aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm???r. Bu analiz, ölççe?in alt?nda yatan psikolojik yap?y? ortaya ç?karmay? hedeflemi?tir. Analiz sonucunda, ölççe?in beklenen ?ekilde dört temel boyuttan olu?tu?u belirlenmi?tir.

Dört faktörlü bu yap?, toplam 45 maddenin ilgili alt boyutlara da??ı?m?n? kesinle?tirmi?tir. Faktör

yükleri ve maddelerin alt boyutlara dağılımı, ölçeğin teorik çerçevesiyle tutarlı bir şekilde, sayısal yetkinliğin çok yönlü doğasını yansıtmaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Öz Bildirim Ölçeği)

Format: 45 maddelik, 4 alt boyutlu ölçek.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Yükseköğretim çağı (Genellikle 18-25 yaş arası)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler.

Test Metodolojisi: 7'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır. Puanlama aralığı "1 = hiç katılmıyorum" ile "7 = tamamen katılıyorum" arasındadır. Ortada yer alan 4 puan ise "kararsızım" ifadesini temsil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Dijital Yetkinlik, Teknoloji Eğitimi, Öğrenci Motivasyonu, Sayısal Farkındalık, Yapı Geçerliliği, Güvenilirlik, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan bilgide mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: buket@hacettepe.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazın Adresi: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye.

Ücretler, Ücret ve Test Yayı

Ölçek 2010 yılında Akkoyunlu, Soylu ve Çarlar tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçları için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı bilgileri [Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi](#) web sayfasında mevcuttur.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [sayisal-yetkinlik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Akkoyunlu, B., Soylu, M. Y., ve Ça?lar, M. (2010). Üniversite ö?rencileri için "Say?sal Yetkinlik Ölçe?i" geli?tirme çal??mas?. *Hacettepe Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 39, 10-19.

Say?sal Yetkinlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek toplam 4 alt boyut ve 45 maddeden olu?maktadır. Her bir alt boyuta ait örnek bir madde a?a??da sunulmu?tur:

Fark?ndal?k (9 madde): Say?sal teknolojiler ba?ar?l? bir giri?imci olmak için gerekli olan beceri ve anlay??? kazanmam?? sa?lar.

Motivasyon (10 madde): Say?sal teknolojiler yoluyla imkâns?? ba?arabilece?ime inan?yorum.

Teknik Eri?im (10 madde): Yeni teknolojileri çok seviyorum, onu ilk deneyen ve kullananlar aras?nday?m.

Yetkinlik (16 madde): Web kaynaklar?? de?erlendirebiliyorum.